

Alkusanat

Opettajan ja rehtorin työn kokonaisvaltaisuus on yksi ammattimme upeimmista, mutta myös haastavimmista asioista. Kun tähän liittyy vielä työhömmе sisältyvät odotukset, on selvää, että työssä oppimisen haastetta riittää.

Jokainen meistä on kokenut tilanteita, jolloin uutta työtä aloittaessa tai omaa työtä arvioidessa haluaa kokonaisvaltaista näkemystä, keskustelujen kautta saatavaa palautetta ja laajaa taustatietoa. Kaikkea tätä on usein vaikea löytää, vaikka informaatiota ympärillämme on yllin kyllin.

Opettajan ja rehtorin työn itsenäisyyteen ja autonomisuuteen sisältyy myös ajatus, jonka mukaan työn haltuunottoakin tapahtuu oman perehdytyksen ja itsenäisen työn kautta. ”Jos on jotain kysyttävää, kysyköön”, niin kuin joskus kuulee sanottavan. Näin ei kuitenkaan synny kovinkaan usein parasta mahdollista lopputulosta.

Uudessa työssä tai työpaikassa syntyy aina oman työn kehittämisen vaihe. Jokainen meistä on tuolloin herkimmillään vastaanottamaan uutta tietoa, halu oppia on kova ja motivaatio työn teolle on vahva. Tuossa vaiheessa on äärimmäisen tärkeää antaa palautetta, saada palautetta, synnyttää uutta, toimia ennakkoluulottomasti ja kannustaa toista. Se on niin yksittäisen koulun kuin myös koko suomalaisen koulutuksen kannalta erittäin keskeinen asia. On nimittäin niin, että jo parin kolmen ensimmäisen työvuoden aikana uudessa työssä tai työpaikassa luomme yleensä ne toimitatavat, arvot ja asenteet, jotka ovat jokapäiväisen työmme taustalla jopa vuosikymmeniä. Siksi koulun, esimiehen ja työntekijän kannalta tuohon vaiheeseen kannattaa satsata. Siten vaikutetaan pitkälle tulevaisuuteen.

Uuden työntekijän aloittaessa työnsä myös koko työyhteisöllä on aina hyvä asioiden peilaamisen paikka. Koulussa tulisikin käytännössä koko ajan tarkastella prosesseja, tapoja ja toimintakulttuuria neutraalisti ja kiihottomasti työn kehittämisen näkökulmasta. Koulun päivittäinen työ on täynnä toimintatapoja, arvovalintoja, omia asenteita, erilaisia painotuksia jne. Miten helppoa onkaan sokaistua niin omalle kuin työyhteisönkin työlle ja toimintakulttuurille! Uutta kuitenkin syntyy ja kehittyy, kun asioihin py-sähdytään. Joskus se voi vaatia pitkän prosessin, joskus pieni herätys riittää.

Kaikkeen tähän tarpeeseen syntyi tämä kirja. Toivottavasti se tukee jokaisen opettajan, rehtorin ja koko työyhteisön päivittäistä työtä ja sen kehittämistä.

Joulukuussa 2006

Timo Kettunen